SURINAAMSCH WEEKBLAD.

1858. Zondag 5 December. N°. 49.

PARAMARIBO, 4 DECEMBER 1858.

Wij vermeenen onzen lezers geene ondienst te doen met de plaatsing van onderstaande vertaling van eene beschouwing van den Heer G. S. DE VEER, (referendaris bij het ministerie van Koloniën) in Augustus jl. te 's Hage in de Engelsche taal in druk verschenen.

„DE KWESTIE VAN DEN ARBEID „IN DE WEST-INDIëN, ZIJNDE „ANTWOORDEN OP VRAGEN, GEDAAN DOOR HET COMITÉ VAN „DE BRITISH AND FOREIGN ANTI-„SLAVERY SOCIETY."

GEVOELEN VAN DEN ONDERGETEEKENDE OVER DEN TOESTAND VAN BRITSCH GUYANA, ZOOALS DEZELVE BESCHREVEN IS IN EENEN BRIEF DE DATO GEORGETOWN, DEMERARY 17 FEBRUARIJ 1858.

„De Heer VAN DER GON NETSCHER is van gevoelen dat een sterke Kreool evenveel werk zal verrigten op éénen dag, als een Koelie in twee, drie of zes dagen zoude kunnen.

„Waarom verkiest men den Kreool niet boven den Koelie?

„De loonen voor den Kreool, alhoewel hooger dan die voor den Koelie, kunnen geen obstacle hiertegen zijn, als men in aanmerking neemt dat de planter boven de loonen, voor den Koeli nog te betalen heeft de kosten van overvoer heen en terug.

„Het feit, dat de Kreool-arbeider dikwijls weggezonden wordt zonder werk, omdat de planter in de eerste plaats te zorgen heeft voor dat der Immigranten, is een zeker bewijs, dat aan den Immigrant de voorkeur gegeven wordt, niet omdat zijn werk beter is, maar uithoofde van het onafgebrokene (stability) van zijnen arbeid.

„De Immigrant is verbonden tot het werk, de planter kan op hem rekenen, en betaalt daarom liever meer voor zijn minder deugdelijk werk, terwijl hij weigert den sterken doch ligtzinnigen Kreool in dienst te nemen, die eenige dagen zal arbeiden, en zijnen meester weken lang zal laten zitten.

„Dit zoude den planter niet benadeelen, zoo de leemte terstond konde aangevuld worden. Hierin is echter de moeijelijkheid gelegen; zoo het plantagewerk niet geregeld dag aan dag verrigt wordt, worden de cultivatie en de bereiding van het product afgebroken, en dit tot groot nadeel van het revenu.

„Deze conclusie toont de reden aan, waarom aan de Immigranten de voorkeur gegeven wordt, hoe gering hun werk ook zij, en niettegenstaande hun kort verblijf in de Kolonie, dat zoo weinig strekt om eene arbeidende bevolking te vestigen.

„In dit hoofdpunt ben ik het eens met Lord GREY, dat het Britsche Emancipatiestelsel gefaald heeft, doordien het alle voorregten der Britsche Constitutie gaf aan een volk, niet genoegzaam opgeleid tot zelfbeheersching en tot de waardering van de voorregten hun gegeven.

„Het eenige doel eener Emancipatie moet zijn de verbetering van den toestand, — in andere woorden, — om den voorspoed en het geluk van het Volk te bevorderen. Dit groote doel en desideratum hangt geheel af van zedelijke en maatschappelijke beschaving: terwijl de beschaving niets uitrigt, wanneer het Volk zich aan leêg loopen overgeeft en aan het rondzwerven in de bosschen (squatting).

„Ik kan ook het gevoelen van Lord GREY aannemen, dat de beschaving der negers hoofdzakelijk afhangt van hunnen omgang met Europeanen, en dat deze laatsten niet in de Koloniën kunnen worden behouden, tenzij hun verblijf aldaar der moeite waardig wordt, door behoorlijke voordeelen bij de bebouwing van den tropischen grond. De Europeanen ondertusschen kunnen niet zelven het veldwerk verrigten en moeten de Koloniën verlaten, tenzij zij anderen, geschikt voor dien arbeid, tot hunne dienst hebben.

„De wijze waarop de kreool arbeidt, wordt in hunne eigene taal uitgedrukt (p. 34): „Massa me too tire, to work on Monday," [Meester ik ben te vermoeid om op Maandag te werken], (vermoeid, waarvan — van de rust op Zondag genoten?) Dingsdag neemt hij taak en voert een weinig uit, zoodoende, rigt hij het in om drie taken per week af te werken; als de grond en het wied niet te zwaar zijn; indien hij vier taken afwerkt, dan is de arme man „too-oo tired and obliged to rest a long „time," [te vermoeid en verpligt gedurende langen tijd te rusten.]

„De gesteldheid in Britsch Guyana wijst ook op de omstandigheid, dat groote plantages, die hooge loonen kunnen betalen, het zeer goed maken, terwijl kleine Effecten geen voordeel geven. Hetzelfde ondervindt men in Suriname, om gelijksoortige reden: De lage, moerassige grond van Guyana moet behoorlijk droog gelegd worden door kanalen, sluizen enz. Deze waterwerken zijn zeer kostbaar, eveneens de suikerfabrijken en andere toestellen. Op eene kleine schaal zijn de voordeelen gering, op eene uitgebreide worden groote inkomsten verkregen. Maar aangezien de uitbreiding de aanwending van groote kapitalen vereischt, zoo zullen de renten de inkomsten verslinden, tenzij de zaak geregeld, d. i. zonder interruptie, gedreven wordt.

„De geheele voorstelling is eene versterking van het feit, dat de geëmancipeerde Bevolking verloren is voor den landbouw; dat hare beschaving zedelijk en maatschappelijk achteruitgaat, en dat gevolgelijk de Britsche Emancipatie in haar voornaamste doel gefaald heeft.

„Zonder de immigratie zoude Britsch Guyana reeds eene wildernis zijn, verlaten door de Europeanen. Zoo als het thans is, is de toestand van de Kolonie ten uiterste precair, omdat de Immigranten er zich niet vestigen en de Kolonie verlaten zonder er telgen achter te laten. Het eenige voordeel dat men van hen heeft is een arbeid van 4—5 jaar, niet voldoende om de kosten van hunnen overvoer, heen en terug te bestrijden.

„Ik mag hierbij voegen, dat mijn gevoelen tot overtuiging is gerijpt, na een verblijf van 24 jaren in Suriname, na verscheidene uitstappen naar Britsch Guyana, naar Barbados en andere Britsche Koloniën, en na de lezing van de werken van Sir ROBERT SCHOMBURGK, Dr. DALTON en van andere verdienstelijke werken over de West-Indien."

(get.) G. S. DE VEER.

's Gravenhage,
Augustus 1858.

De Heer DE VEER heeft vroeger twee brochures uitgegeven; in de eerste wilde hij eene emancipatie inderdaad *kosteloos*; in de andere zeide hij te regt dat emancipatie zonder schadevergoeding *roof* zou zijn. Beiden laten wij thans buiten beoordeeling. Met zijne tegenwoordige beschouwing omtrent het falen der emancipatie in Britsch Guijana (ook in Fransch Guijana) stemmen wij in. De Heer DE VEER echter wil *alhier* de emancipatie tot stand gebragt hebben *onverwijld* en *algeheel*, doch met verpligting der geëmancipeerden tot geregelden arbeid; dan, hoe het eene met het andere overeen te brengen? Aangenomen echter dat een en ander te vereenigen zij, zoo zouden de daartoe betrekkelijke wetten met een krachtigen arm en een ijzeren wil gehandhaafd moeten worden; maar *hoe* dit in onzen localen toestand en *met welke middelen!!* Ieder zaakkundige oordeele. De emancipatien elders hebben gefaald omdat men aldaar *geëindigd* is met hetgene waarmede men had moeten *beginnen*: met immigratie. Maakt onze regering zich de ondervinding elders verkregen niet ten nutte, het zou diep te betreuren zijn. Weerhoude zij zich in allen gevalle echter van eene plotselinge, algeheele vernietiging van al het bestaande, en laat ons hopen dat zij het ontwerp volge van onzen Gouverneur den hoog geachten Generaal SCHIMPF, hetwelk ten minste een *geleidelijken* overgang ten doel heeft en het meeste vooruitzigt op de beste, althans minst nadeelige uitkomst geeft!

Wij besluiten in dit nummer de mededeeling der feestelijkheden, welke alhier tijdens het bezoek van den Schout-bij-nacht BAUDIN, hebben plaats gehad.

Het bal in het fort *Zeelandia*, door ons reeds aangestipt, liep in de beste orde af. Gastheeren en genoodigden beijverden zich als om strijd de hartelijkste gevoelens van vriendschap en broederschap aan den dag te leggen en toen het feest ten *vijf* ure 's morgens een einde nam en de Franschen tot aan de poort met muzijk werden uitgeleid, was een ieder ten hoogste voldaan over het regt gul onthaal en het gesmaakt genot.

Dit feest werd o. a. door HH. EE. SCHIMPF en BAUDIN met hunne familien en gevolg ten *negen* ure met hunne tegenwoordigheid vereerd.

Zondag woonde Z. E. BAUDIN en de overige Franschen de godsdienstoefening in de R. C. Kerk bij, bij welke gelegenheid door den Kapellaan CHS. MAGNÉE eene rede in de Fransche taal werd uitgesproken.

Des namiddags vereenigden zich een aantal genoodigden ten Gouvernementshuize tot bijwoning van het diner dat aldaar gegeven werd. — De tafel voor 60 couverts berekend, was prachtig en keurig versierd en deed den hoogen gastheer en zijne gemalin alle eer aan. Onder meerdere feestdronken werd door onzen landvoogd een toast gewijd aan Keizer Napoleon III en de Keizerin, waarop de gouverneur BAUDIN antwoordde door een dronk in te stellen ter eere van Koning Willem III, de Koningin en het Huis van Oranje.

De parade van de Schutterij en het Garnizoen op Maandag lokte de bewondering der vreemdelingen uit, en onder den aanhef van het *Partant pour la Syrie*, marcheerden de beide Gouverneurs vergezeld van hunne adjudanten langs de gelederen der beide korpsen, wier goede houding en juiste manoeuvres de bijzondere tevredenheid van onzen Landvoogd mogten verwerven, die dan ook aan dezelve bij dagorder werd bekend gemaakt, benevens de gunstige beoordeeling door den gouverneur BAUDIN na den afloop der parade betuigd.

Ons bestek gedoogt niet stil te staan bij het thé-dansant dat Maandag avond plaats had. Wij melden slechts dat het allerschit-

EENE ZANGERES.

't Was het jaar 1823. De maand December was reeds bijna vervlogen en men vierde het kersfeest. Overal waren des avonds de kersboompjes in de huizen eener groote Duitsche stad reeds aangestoken, en de strenge vorst, welke de vensters met de grilligste ijsbloemen versierde, zette hen eenen glans bij van diamanten. Want wat men ook zegge, de winter is geen der minst schoone jaargetijden voor diegenen, welke zijne gestrengheid bespotten. Wanneer de rijke in zijn welverwarmd vertrek zit, vindt hij teregt, dat de ijzige glasfiguren der ramen sierlijk zijn, dat de met sneeuw overdekte landstreek een bekoorlijk wintertafreel oplevert, en de met sterren bezaaide hemel veel schitterender is dan anders. Voor hen is het wintergetijde het meest welkom.

Met den armen is dit zoo niet. Geheel verstoken van alle behoedmiddelen, gevoelen zij de verstijvende vorst zonder tevens aandacht te verleenen aan hare schoonheden; zien zij den duizendvormigen sneeuwvlok wrevelig nederdalen, wijl hij hun hindert in de voortzetting der werkzaamheden, en beschouwen zij in 't kort den winter als eenen druk.

Dit was bijzonder het geval in het opgenoemde jaar. De prijzen van hout en levensmiddelen waren gestegen tot eene ontzettende hoogte; de in bergen gevallen sneeuw stremde alle verkeer, en zelfs de straten der stad waren veranderd in ware ijsvelden. En daarbij geen hoop op eene spoedige verandering. Elken avond nam de hemel dien donker blaauwen tint aan, welke den voorlooper der vorst is en de sterren flikkerden steeds heller en bleeker. Het gewenschte dooiweder scheen nimmer te komen.

Te midden nu dier doordringende koude, liep een klein meisje over straten en pleinen. Men zag wel aan hare versletene kleeding dat zij behoeftig was en het bleeke gezigt sprak duidelijk van gebrek. De honger had den blos der wangen doen verdwijnen.

Het arme kind liep doelloos en zwijgend voort. Hoewel zij de beteekenis van het woord wanhoop nog niet kende, gevoelde zij die toch reeds beter dan menig ander, welke er de uitmuntendste beschrijving van heeft geleverd. Hare moeder was dien morgen gestorven en de arme weeze, verschrikt door het ruwe gedrag eens schuldeischers, die bij dien dood eenige penningen verloor, had bedwelmd en ter neêrgeslagen het kleine zolderkamertje, waar zij woonde, ontvlugt.

Zij ging voort zonder het zelve te weten. De noordewind doordrong hare kleederen, doch koelde te gelijk het brandende vuur harer wangen. Zij schonk er geene aandacht aan, want één punt verdrong alle anderen: zij bezat nu niet meer een te huis. Geene liefderijke hand zou nu langer voor haar zorgen. Het verstand der kleine bezweek onder dien slag.

Dat men toch nimmer zegge, dat een kind niet zoo diep kan gevoelen als een volwassene. Naar ons gevoelen wordt het verstand niet gevormd door den tijd, maar wel door de gebeurtenissen welke er in voorvallen, en zoo de wanhoop zich van een jeugdig hart meester maakt is dit des te erger, daar het nog geene veerkracht genoeg bezit om er zich boven te verheffen.

De ijzige koelte deed eindelijk het arme meisje weder tot zich komen. Zij zag verlangend naar de velerhande lekkernijen en andere zaken, welke voor de verlichte winkelramen waren ten toon gespreid en bewonderde de rijke kleeding der in- en uitgaande koopers. Een luttel deel van hetgeen deze gingen besteden zoude haar hebben kunnen helpen, doch niemand schonk iets aan het schroomvallige kind, dat de hand tot eene gift niet durfde uitsteken. Bovendien had de moeder dit altijd verboden.

De krachten der weeze bezweken ten laatste; het voorbij rollen der rijtuigen deed haar duizelen; de woelende en vrolijke menigte was niet geschikt dien toestand te verbeteren. Zij wankelde en wilde de straat overgaan, om aan de overzijde eenen steenen bank te bereiken. Juist op dat oogenblik kwam er een rijtuig aan in vollen ren. De schuimende paarden bliezen vuur uit hunne neusgaten, de hoeven deden de sneeuw en het ijs rondspatten: het volk wierp zich op zijde. Daarop hoorde men een enkelen boven alles uitklinkenden gil, gevolgd door eene angstkreet der toeschouwers terwijl de wielen schuddend over een zacht voorwerp gingen.... over het ligchaam van het arme meisje.

En te midden van het toeschietende volk, dat thans allerwege de koets omringde en deed stilstaan; zag men het portier openen en eene onder het bontwerk begravene vrouw zette haren kleinen netgevormden voet in de diepe sneeuw. Een oogenblik daarna werd de bewustelooze opgenomen en twintig handen te gelijk, plaatsten haar op de zijden zitbanken. Daarna trad de dame op hare beurt binnen en op nieuw ging het voorwaarts. Die dame was mevrouw Georges, de beroemde Fransche tooneelspeelster.

Er waren vele jaren vervlogen. Wederom was het winter doch geenzins zulk eene strenge als wij bij den aanvang van dit verhaal schetsten. Het weder was gematigd en men behoefde niet meer van koude te rillen in concertzalen en andere ruime gebouwen,

terendst was en zeer veel genot opleverde. Het feest op *Jagtlust* verdient echter ten slotte eene bijzondere vermelding.

Wegens het regenachtige weder vertrokken HH. EE. BAUDIN en SCHIMPF, met hunne familien en gevolg eerst ten *tien* ure met het stoomschip *le Daim* derwaarts. Bij het naderen der plantage werd het gezelschap met een salvo van dertien eereschoten begroet en de Fransche en Nederlandsche vlaggen aan de landingplaats geheschen. De slavenmagt stond in twee reijen geschaard, terwijl de weg naar het woonhuis met paantjes belegd was. De eigenaar van dit fraai effect had niets ontzien om hetzelve regt feestelijk te tooijen en bood zijne aanzienlijke gasten een prachtig dejeuner aan in de Koffijloods, welke tot dit einde op ongemeen smaakvolle wijze was gedecoreerd. Dit 120 voet lange gebouw was als in een lusthof herschapen; frisch groen en bloemen, zelfs met vruchten beladen boomen, hadden de plaats der wanden en zoldering ingenomen en het geheel liep uit in eene tempelvormige tent, welke sierlijk met vlaggen was opgeluisterd. Boven de zetels van Mevrouwen BAUDIN en SCHIMPF waren net geschilderde wapenschilden van Frankrijk en Nederland geplaatst, die door twee ineengesloten handen aan elkander vereenigd werden. De voor het feest aangerigte tafel strekte zich vóór de estrade tot meer dan de helft der zaal uit en was keurig gedekt, terwijl zij met de geurigste en schoonste bloemen prijkte. — Gedurende den disch werd door het korps Fransche muzijkanten eenige muzijkstukken uitgevoerd.

Door den gastheer Mr. B. LYON werd in den loop van het dejeuner een toast uitgebragt op de Gouverneurs van Nederlandsch en Fransch Guijana en de goede harmonie tusschen de beide volkplantingen, hetwelk met warmte en geestdrift gedronken werd.

Het feest werd met dansen besloten en ten *zes* ure keerde het gezelschap alhier terug; terwijl des avonds van de oorlogschepen ter reede vuurwerk afgestoken werd.

Donderdag morgen ten *acht* ure hebben de hooge bezoekers de terugreis naar Cajenne aanvaard. Bij hun vertrek werden dezelfde eerbewijzingen als bij hunne aankomst in acht genomen.

De inrigtingen der R. C. Geestelijke Zusters en der Moravische Broeders zijn door hen tijdens hun verblijf alhier bezocht en het valt niet te betwijfelen of de ontvangst aan den Franschen Landvoogd hier bereid, zal zoo bij hem als zijn gezin en landgenooten, de aangenaamste herinneringen levendig houden.

Tengevolge van den hevigen wind heden namiddag is een visschersvaartuig, waarin 4 personen, ter hoogte van den vlaggestok (fort *Zeelandia*) omgeslagen. Het is echter den schepelingen van Z. M. brik *Zeehond* gelukt de drenkelingen van eenen wissen dood te redden.

Ook bij de *Plattebrug* is eene pont met provisien en planken voor pl. *de Vrede* gezonken.

— Volgens eene door den *Times* medegedeelde berekening, zijn er van het inlandsche krijgsvolk van Bengalen, hetwelk in opstand is gekomen, (alzoo de ontwapende regementen niet medegerekend) nog slechts twee vijfde gedeelten overig, terwijl omstreeks 40,000 cipayers gesneuveld zijn of de doodstraf ondergaan hebben, en een groot aantal anderen door ziekte, wonden en gebrek omgekomen is. Men verwacht in Indie de afkondiging der amnestie voor de muiters, tegelijk met de afkondiging der wet, waarbij het bestuur over Indie van de Oost Indische Compagnie op de Britsche Kroon overgedragen wordt: maar men denkt, dat er, zoo deze maatregel vertraagd wordt, weinig muiters meer zullen zijn, welke daardoor gebaat worden.

— De toenemende welvaart van Ierland is eene daadzaak, welke met ieder jaar duidelijker door cijfers wordt aangetoond. Hoe onvolkomen de landbouwstatistiek in het gansche land ook zijn moge, verneemt men uit de desbetreffende tabellen over het vorige jaar toch reeds veel verblijdends. In dat jaar zijn 5,860,089 akker land bebouwd geweest tegen 4,854,000 in het jaar 1856. Dit is eene vermeerdering van ruim 20 pCt. in een enkel jaar. De tarwe productie was met 33,531, der overige veldvruchten met 27,536 akkers toegenomen; alleen de verbouw van haver was opmerkelijk verminderd, daarentegen waren 42,216 akkers meer tot de aardappelenteelt gebezigd. In gelijke mate is de veefokkerij toegenomen; naar de waarde gerekend waren de paarden met 218,280 p. st., het hoornvee met 199,459 p. st. en de varkens met 417,030 p. st. vermeerderd, terwijl de waarde der schapen met 270,180 p. st. schijnt verminderd te zijn.

— Berigten uit St. Helena melden dat de door het Fransche gouvernement derwaarts gezonden bewaarder van Napoleons grafstede, de Heer de Rougemont, op den naamdag van Keizer Napoleon III een gastmaal aan burgelijke en militaire overheden van het eiland heeft gegeven, en dat daarop een bal gevolgd is, hetwelk door alle voorname ingezetenen van St. Helena werd bijgewoond. De gastheer wijdde een en denzelfden toost aan den Keizer der Franschen en aan Koningin Victoria; en er werd hartelijk gedronken op het bondgenootschap tusschen Engeland en Frankrijk. Dit wordt door den Standard en andere Londensche dagbladen medegedeeld onder het opschrift: » Engeland en Frankrijk elkander de broederhand reikende op het graf van Napoleon."

— Sedert eenigen tijd wordes de gevangenen van een groot strafgesticht op Corsica met veld-arbeid bezig gehouden. Deze proefneming is met goede uitslag bekroond: men heeft bevonden, dat de veld-arbeid voor de gevangenen een krachtig middel is tot zedelijke verbetering en bevordering van den lichamelijken welstand; daarbij komt, dat op Corsica gebrek is aan arbeidende handen, zoodat de oprigting van landbouwende strafgestichten er geene grief van is voor de vrije bevolking gelijk in digt bevolkte landstreken ligtelijk het geval is. Ook uit een geldelijk oogpunt heeft de genomen proef de verwachting overtroffen.

— In Engeland is dezer dagen van regeringswege een werk uitgegeven, waarin omtrent onderscheidene landen statistieke opgaven uit officiele bronnen worden medegedeeld. Daarin wordt de bevolking van Portugal in 1854 gesteld op 3,499,121 hoofden, met eene oppervlakte van 35,400 Engelsche vierkante mijlen; de bevolking van Spanje in 1857 (met inbegrip van de Balearische- en de Canarische-eilanden) op 16,301,851 hoofden; de bevolking van Oostenrijk in 1846 op 36,950,547 hoofden, met eene oppervlakte van 243,472 Eng. vierkante mijlen; de bevolking van de Romeinsche staten, in 1853 op 3,124,668; die van Turkije, volgens de telling van 1844 op 35,350,000 hoofden; die van Zwitserland in 1850 op 2,392,740 hoofden.

— Het zwetgevend bewind te Victoria, in Australie, heeft eene premie voor alle maatschappijen van landverhuizing uitgeschreven, welke den invoer van vrouwen in die volkplanting zullen bevorderen. Hoe ongegrond die maatregel bij den eersten oogopslag ook schijnen moge, is hij dit echter niet wanneer men op de ongelijke verhouding der bevolking van die bloeijende jeugdige kolonie let, waar de vrouwen nog geen tiende gedeelte der inwoners uitmaken.

— In de kringen der te Parijs aanwezige Russen is thans aller aandacht, gelijk men wel kan begrijpen, bijna uitsluitend gevestigd op de bekende kwestie der lijfeigenschap en wordt iedere gebeurtenis, die maar eenigzins met de oplossing van dit gewigtig vraagstuk in verband staat, met de grootste belangstelling nagegaan. Algemeen is men van gevoelen, dat ter wegruiming van de verschillende bezwaren, die eene opheffing der lijfeigenschap nog in den weg staan, meer afdoende middelen vereischt worden, die nog niet gevonden en ook niet zoo gemakkelijk te vinden zijn. De gezamenlijke commissiën, die zich met deze levensvraag bezig houden, zijn het wel in beginsel eens omtrent de emancipatie, maar daarom is het nog zoo spoedig niet uitgemaakt, van waar en hoe men de benoodigde gelden zal kunnen bekomen. Zij schijnen daartoe nog even zoo min een weg te hebben gevonden als de regering, terwijl het voor de belanghebbende heeren en lijfeigenen op dit oogenblik nog wel zooveel te meer een raadsel zal zijn; en toch kan de zaak al weinig langer uitstel lijden, zonder dat daarvan de grootste onheilen te wachten zijn. Dit laatste zal dan ook wel eene voorname reden wezen, waarom men zich tegenwoordig zoo ijverig bezig houdt met een plan, om de benoodigde kapitalen bijeen te doen brengen door groote maatschappijen, die eenige staats-eigendommen ten waarborg zouden kunnen overnemen, hetzij door een formeelen, hetzij door een tijdelijken afstand van rijkswege, van boschgronden, vischwaters, enz.

INGEZONDEN.

Humoristische Snipperljes.

(Uit de Portefeuille van den ouden Heer FURET.)

Door W. E. H. WINKELS.

LXIII.

INDRUKKEN OP MIJNE REIZEN DOOR DE VOLKPLANTING SURINAME.

Onwillekeurig werd mijn oog afgetrokken van al die onaangename gewaarwordingen, die het als in nevelbeelden door den tijd medegevoerd, zag voorbijgaan.

Het was, of mijne blikken op dien schoonen September morgen, de tooverkracht bezaten om als in een *panorama* broksgewijze de geschiedenis dezer ongelukkige volkplanting op te merken, in kleuren getooid, die geen twijfel aan de waarheid lieten.

Schrede voor schrede, had ik denkbeeldig van de hoogste ligging der Suriname rivier mijn *zien* ingetrokken, en nu was ik weder op de haven kaai en merkte het bonte gewoel op dat het tooneel daar voor mij heen uitspreidde. Ik wilde niet indringen in de bijzondere ongeregtigheden, die vroeger alhier door de zoogenaamde *administrateurs* plaats hadden gevonden, noch onderzoek doen in hunne onderlinge knoeperijen, waardoor de een de andere trachtte uit het zadel te ligten, noch veel minder wil ik van die hoeveelheid middelen gewagen, welke zij te baat namen om eene begane lage daad *zóó* te omstrengelen met eene menigte kleinere gemeenheden, dat de groote daden als omwonden; onkenbaar werden. Ik wil niet denken wat daaromtrent was en wat daaromtrent misschien nog is, alleen zag ik nader aan de tegenwoordige geschiedenis een liefelijk bontkleurig geweemel voor mijne oogen liggen.

Vrolijk kabbelde het geluid der spelende golfjes mij in de ooren; overal waar ik mijne blikken liet weiden, ontdekten zij Nederlandsche en Amerikaansche schepen, wachtende op de voortbrengselen des lands, om de schatten van Suriname's rijkdom, naar andere plekken der aarde heen te voeren. Even als op de schoone BOSPHORUS werd dit vrolijke tafereel afgewisseld, door bevallige tentbooten die onder helder klinkend gezang der neger roeijers, werden voortgestuwd. Al hoewel in mindere weelde en minder onweerstrevende trots als vroeger, zaten of lagen nog de kleine koningen dezer volkplanting in opgesierde tenten, op reis naar de hun toevertrouwde plantaadjes; nog altijd waren zij die geheimzinnige priesters, welke onder den naam van *Grootmeesters* (*Granmasra's*) ingewijd bij de *Sphinx*, den *reuzengod* SUIKER aanbaden, waarvoor alles zwichten moest. Geen denkbeeld, geen plan, geene onderneming van welke geschiktheid ook, ter opbeuring en vooruitgang dezer kolonie gedacht mogt en zal welligt zoo lang dit *geslacht* bestaat, ten nutte der volkplanting doordringen, indien het geen *Suiker* kan *produceren*. — Alles zal verpletterend aan den voet van dat reuzenbeeld nederstorten, zoo lang die verdervende magt, voor de kolonie, alhier den *minsten* invloed heeft. — Laat ons daarom niet met angst de toekomst tegemoet zien, laat ons daarom niet schrikken voor de valsche profetiën, die die heeren ons willen diets maken, want, hun rijk is uit! hunne magt ligt verbroken aan hunne voeten! en de scepter die zij steeds als trotsche heerschers gevoerd hebben is door den tijd, de verlichting en de omstandigheden in hunne handen vermolmd; laat het een wagen, die te verheffen om er mede te dreigen, en als verdorven kaf zal hij uit elkander stuiven. Elke slaaf, die vroeger door verwikkelingen omstrengeld en magteloos gemaakt, voor *het* kroop, zou le nu fier tegen ieder hunner overstaan en verwijtend met den vinger wijzen op zoovele plantaadjes onder hunne administratie geheel vergaan, die, nauwelijks door verkoop in handen van andere eigenaren gekomen, als in zooveel rijke bronnen veranderden. Zal ik die plantaadjes opnoemen, die nog zoo kort geleden ten verderf der uitgezogene eigenaars vergingen *en* versmolten en nu als door tooverslag rijke winsten en groote belangrijke renten afwerpen? Durf ik de plekken met mijne pen aanstippen, waar zoo menige slavenmagt van andere plantaadjes overgevoerd, nutteloos en verdervelijk veruie-

---

Op den dag waarvan wij spreken was de gansche stad in beweging. Eene wijd en zijd beroemde zangeres zoude heden avond in Scribe's meesterstuk „de Profeet" optreden en niemand wilde de opvoering dezer gevierde Opera missen. Men fluisterde tevens dat de genoemde zangeres eene vroegere inwoonster der stad geweest, doch in Frankrijk hare studien voltooid had, en al deze geruchten maakten de spanning slechts grooter en voerden de nieuwsgierigheid ten top.

Daaraan zoude eindelijk worden voldaan. De lang gewenschte avond was gekomen en eene tallooze menigte verdrong zich in breede rijen voor de deuren van den Schouwburg. Nu en dan verdeelden de rijtuigen deze golvende menschenzee om de keur van adel en burgerstand aan te voeren. De gansche zaal was tot stikkens toe opgevuld en met brandend verlangen verbeidden alle aanwezigen het ophalen der gordijn.

Dit geschiedde. En inmiddels dat de aanschouwers de ongemeen schoone decoratien bewonderden, welke een Hollandsch landschap voorstelden, traden twee vrouwen te voorschijn onder Meyerbeer's heerlijke muziek. Het zijn Bertha en Fidés, de moeder en bruid van Jan van Leijden. Terwijl zij in een kasteel op den achtergrond verdwijnen, kondigen eenige doffe slagen de komst aan van drie mannen van een somber en onheilspellend voorkomen. Hunne gezangen doen hen als wederdoopers kennen en met geestdrift roepen zij de menigte te wapen. Hunne woorden met het koor invallende hebben eene verwonderlijke uitwerking, en onder daverend applaudissement zakt de gordijn neder.

Het tweede bedrijf stelt den herberg voor van Jan van Leijden. De drie wederdoopers bespeuren de treffende gelijkenis van den jongen herbergier met het afbeeldsel van Koning David in de kerk te Munster, en zij willen hem aan het hoofd hunner partij stellen als den Koning van Sion. Terwijl hij weigert stort plotseling Bertha zijne bruid binnen. Zij is den graaf van Oberthal, welke haar gevangen hield, ontsnapt en smeekt om bescherming. Maar hare vervolgers geven den herbergier te kennen, dat zijne moeder moet sterven als hij zijne geliefde niet wilde afstaan, en te midden zijner aarzeling en de algemeene verwarring voeren zij Bertha weg.

Het derde tooneel verbeeldt een wintergezicht in Westphalen. Men ziet den heer van Oberthal als gevangene van Jan van Leijden, welke de aanbiedingen der wederdoopers uit wraak heeft aangenomen en nu door het verblinde volk als koning van Sion wordt gehuldigd. Van Oberthal verneemt hij dat Bertha zijne handen is ontvlugt en zich thans bevindt te Munster. Daarop geeft hij bevel die stad te bestormen en de aanval wordt begonnen en volbragt.

Het vierde tooneel speelt in de stad Munster. Bertha en Fidés ontmoeten elkander op een der pleinen en wanende dat Jan van Leijden onder de vanen der wederdoopers gesneuveld is, vloeken zij den valschen profeet, die Duitschland te vuur en te zwaard verwoest. Daarop volgt het treffend tooneel zijner krooning in de domkerk, waarbij Fidés haren zoon herkent. Moeder en zoon verkeeren in levensgevaar, daar het woedende volk meent, dat de profeet hen heeft bedrogen. Vol angst echter voor het leven haars zoons geeft Fidés te kennen, dat zij zich heeft bedrogen en terwijl de menigte den profeet onder vreugdekreten huldigt, leidt men haar naar de gevangenis.

In het volgende bedrijf vinden wij Jan van Leijden knielende voor zijne moeder in den kerker. Zij heeft hem zijne afdwalingen vergeven en te zamen met Bertha willen zij thans ontvlugten. De drie wederdoopers hebben echter hunnen koning verraden; de vijand dringt de stad binnen en men roept den profeet ten strijde. Bertha ontdekt nu dat die beruchte man haren minnaar is en beneemt zich zelven het leven.

Voor de laatste maal verandert thans het tooneel. Het stelt de groote zaal voor het paleis te Munster. De koning van Sion wil, zelf stervende, zijne vijanden geen triomf gunnen en hen in zijn verderf medeslepen. Omringd van meisjes, wederdoopers en volgelingen wacht hij den dood moedig af. De wanhoop straalt uit zijn oog; de rook stijgt uit den grond naar boven, de zoldering stort in en de koning van Sion wordt er met zijne moeder en aanhangers onder bedolven.

Het stuk was geëindigd. En te midden der donderende toejuichingen van het opgetogen publiek, onderscheidde men ook Bertha en Fidés onder de teruggeroepen hoofdpersonen. De lezer heeft reeds geraden wie zij zijn. Mevrouw Georges had de arme weeze tot zich genomen en onder hare leiding had het talent van het meisje eene heerlijke uitbreiding verkregen. Nog eenmaal had zij de stad harer inwoning willen terugzien en wij waren getuigen van haar succes. Het arme meisje van vroeger was geheel verdwenen en in hare plaats vergoedde men aan de met bravo's, bloemen en juweelen overdekte kunstenares het leed harer kindsche dagen.

tigd werden, waar het getal van menschenlevens verzonk en verdween, zonder stoffelijk of geestelijk nut voor de kolonie?

En dat alles, dat als een bleedsmet op de geschiedenis der kolonie Suriname kleeft — dat alles, dat ons huiverend doet terugdeinzen voor de toekomst en ons overtuigt, van den vloek die elk harer bewegingen stremt en verwrikt, dat alles, vragen wij — is dat nooit ontdekt, door het scherpzinnige oog der regering? Kan zij ontwetend gebleven zijn van het gruwzame, dat in elk der koloniale hoofdbewegingen heerschte en doorblonk? Of werd men zoo vreeselijk omhuld en door blinddoeken verduisterd, dat elke onderzoekende blik onmogelijk was? Is de toestand op dit uur wel van dien aard, dat men zorgeloos alle oude en slechte gewoonten onopmerkzaam mag laten voortbewegen? Bestaat er geene bekommering voor de nadeelige gevolgen die geboren kunnen worden uit vroegere verkeerde handelingen en slechte gekozene vertrouwelingen? Mag de pligt van het onderzoek, teruggeschoven worden, wanneer eene algemeene afkeurende opinie op personen of zaken kleeft? Of behooren wij *hier* het denkbeeld van volkomene *non-interventie* te huldigen en met hart en mond het liedje van J. v. LENNEP immer door te zingen:

Wordt je buurman aangerand,
Vraagt hij om DEFENSIE,
Staat zijn huis of schuur in brand,
Smeekt hij ASSISTENTIE,
Zeg dan: „vriend ik ga naar bed,
Ziet dat jij je zelve red,"
Dat's NON-INTERVENTIE *kind! dat's* NON-INTERVENTIE!"

Zoo was ik met mijne gedachten op het punt teruggekomen, van waar wij waren uitgegaan, namentlijk op de plek waar ik mij bevond en waar de *non-interventie* zoo zeer gehuldigd werd in de spreuk: *„Zie dat jij je zelve red!"*

De indrukken nu, die ik op den eersten stap mijner reis ontwaarde, hadden minder oogenblikken geduurd als ik uren heb noodig gehad om ze neder te schrijven en de purperen wolkjes door de frissche zeebries voortgedreven, glansden nog even vrolijk met hunne gouden randjes in de tropische morgenzon. De natuurschoonheid voor mijne oogen streelde mijn gemoed, en mijne ooren verkwikten zich in den hartelijken morgengroet, die de kleine grijs bruine basterd nachtegalen elkander toefloten.

—

Langs de haven kaai wandelende, begaf ik mij naar het *bureau* van de rivier-stoomboot-dienst „de *Eliza*" om billetten voor mij en mijn bediende ARNOLD te koopen. Als ik spreek van eene rivier-stoomboot-dienst, dan hoop ik, dat men niet van die reusachtige *Leviathansche* denkbeelden zal koesteren omtrent „*onze*" rivier-stoomboot-dienst, die integendeel alle geschiktheid heeft, om *microscopisch* onderzocht te worden. Ik kan dan ook mijne gerustetelling hier niet duidelijk genoeg uitdrukken, die ik ondervond, bij het zien naderen van onderscheidene passagiers waarbij de hemel gedaukt, geen een „*dikke*" was, en dus het gevaar van zinken eenigzins afgeleid werd. — Ofschoon ik nu als een echte Hollander, een natuurlijken afschrik voor alle *supra* reusachtige ondernemingen heb, zoo kan ik het niet ontkennen, dat de *miniatuur* proeven mij evenmin behagen en mij dunkt, elke ongehuwde oom, die geen levensverzekering gekocht heeft, moet bij het vertrek met een stoomboot als de „*Eliza*", een hoopvolle herinnering nalaten aan neven en nichten die de overtuiging hebben dat *oom* volstrekt niet zwemmen kan.

Het *bureau*, (zoo is zoo'n ding tegenwoordig genaamd, vroeger zoude het platweg een commissaris-huisje genoemd zijn); het *bureau* was nog niet geopend, ik had dus ruim gelegenheid dat kunstgewrocht van bouworde op mijn gemak op te nemen. Daar het noch van eene *Jonische*, *Dorische*, *Corinthische* of *samengestelde orde* was, zal ik mijne lezers teleur moeten stellen, wanneer zij gehoopt hebben op eene beschrijving hieromtrent.

Na dat mijn vriend, die ook op reis ging en nog al lang was, met zijn elleboog steunende op den nok van het *bureau*, had nagedacht, waar hij een tweede model van dusdanig gebouw had gezien, viel ons beiden in, dat het *ding* waarschijnlijk was opgekocht van een of ander liefhebberij *theater*, waar het gefigureerd kon hebben als de *Hut* in „*Uncle Toms Cabin.*"

Eenige oogenblikken daarna, kwam een der *commissarissen*, die, geheimzinnig en schroomvallig, als of hij de doos van PANDORA nog eens moest openen, het *bureau* voor het publiek openstelde; de sleutel van de billetten-trommel was echter in handen van een opper-commissaris en deze, (verklaarde de tweede commissaris), zoude terstond komen. Deze tweede commissaris, een aller vriendelijkste jonge heer, paste in het *bureau* en bij de rivier-stoomboot-dienst als twee droppelen water, vooral wat het miniatuurvormige betrof. — Juist bij tijds kwam de opper-commissaris en wij verkregen voor ons geld billetten naar verschillende rivier-afstanden.

Wij hopen de bewoners van Paramaribo, en vooral de ondernemers der stoombootdienst, niet verdroten te hebben, door onze eenigzins *humoristische* beschrijving van dezelve. Wij prijzen, (het goede en doeltreffende beminnende,) de genomene proeve, en wij zullen (mits wij onderweg niet *zinken*, *vergaan* of *stil blijven liggen*) er eene gepaste lofrede op schrijven, die wij zullen uitgeven ten voordeele van nagelaten weduwen en weezen van passagiers die mogelijk later met haar verongelukken. — Wij beminnen het kleine, het kleine is gewoonlijk zeer lief, maar toch dikwerf wekt het *heele* kleine, zonder spotlust, onze vrolijkheid op en wij verbeelden ons nu reeds, de *stoomboot*, met het *bureau* en *zoo voort* in een groote spanen speelgoeddoos gepakt, naar de eene of andere wereldtentoonstelling verzonden, als bewijs met welke kleine middelen men alhier groote bedoelingen tracht te verkrijgen.

Nadat het gewone geschuivel en gejoel, bij vertrekkende *diligences*, *trekschuiten* en *stoomvervoermiddelen* kennelijk was voorbij gegaan, waren de passagiersgoederen aan boord van den *steamer* overgebragt en stapten wij acht reizigers in eene soort van sloep, die ons naar het vaartuig dat eenige kabel lengten van den wal lag, moest overbrengen. Ik weet niet hoe mijne lezers er over denken, maar ik heb altijd veel tegen zeereizen gehad, ik heb nog nooit eene goede reisbeschrijving gelezen of ik werd er akelig en zeeziek van en dan die ontzettende lotgevallen die ieder hunner als mirakelen der menschheid ondervonden heeft, is het dan ook niet vreeselijk toevallig, dat juist schrijvers die op reis gaan, deze noodlottigheden moeten ondervinden? Zoo lang als ik in de sloep zat, dacht ik over wegdrijven, gebrek aan water en voedsel, vreeselijke hongersnood en eene kleine loterij, wie onzer het eerste geslagt en opgegeten zoude worden. O! hoe dankte ik den hemel dat ik zoo mager was. — Naauwelijks was de sloep van wal gestoken of een onzer passagiers ontdekte dat het rivierwater er van voren zoo hard in stroomde als of wij in een mandje de overtogt deden, en geen onzer was erg op zijn gemak, de roeijers echter, die drommels knap in de *Navigatie* schenen, verzekerden ons, dat indien wij maar dood stil bleven zitten, wij nog juist bij tijds den *steamer* zouden halen, voor dat de sloep vol genoeg geloopen was om te zinken; ik had het echter niet erg op deze verzekering, want de kerels zagen er uit als of zij veel *ambitie maintineerden*, om de zilveren *medaille* voor het redden van drenkelingen te verdienen, en daar ik, onder de passagiers het minst beteekenende burgertje was, bleef er voor mij veel kans tot verdrinken over.

Het vreeselijke gevaar kwamen wij echter te boven, en wij bereikten den meer vasten bodem van de *Eliza*, alwaar wij welkom werden geheeten door den *hofmeester*, die op dezen dag de drie-eenheid in zich vereenigde van *hofmeester*, *stuurman* en *kapitein*.

Wanneer ik na ga, met hoeveel oplettende zorg men in Europesche staten, het oog houdt op elke onderneming, waaraan burgers en vreemde reizigers hun leven en hun goed moeten toevertrouwen, en die ondernemingen alleen vrije bewegingen wordt toegestaan, onder de verpligting van behoorlijk toevoorzigt op hare handelingen, wanneer ik steeds zag dat in elken geciviliseerden staat bij *stoomboot, spoortrein, diligence*, of *trekschuiten-diensten*, door het bestuur, met overeenkomst van de ondernemers, een *veer-commisaris directeur* of *conducteur* werd aangesteld, die voor de orde zorgt, en de verpligting op zich draagt van toe te zien dat er geen menschenlevens roekeloos gewaagd worden, of gelast, dat zulke diensten worden geschorst indien of de *machinerie* of het bij die dienst behoorende *personeel* niet voltallig is, dat verantwoordelijk is voor de goederen aan de dienst toevertrouwd en dat verpligt is, elke grieve door een reiziger geuit, op te teekenen of te laten opteekenen, wanneer ik dit alles zag, dan kan ik mijne verwondering niet verheelen, waarom deze nuttige maatregel ook hier niet werd ingevoerd, of zal het genoeg zijn, wanneer later ernstige ongelukken plaats vinden, dat men zich zal trachten te verontschuldigen, met de uiting dat men om die kleine bijzonderheden *niet gedacht* heeft. Zeker is het nogtans dat geene particuliere ondernemingen anders mogen werkzaam zijn, dan onder het onmiddelijk toevoorzigt eener *sauvegarde* van regeringswege, die bij den minsten gebrekkigen toestand de dienst schorst of de leemten doet herstellen.

Ik ben altijd een zeer voorzigtig mannetje geweest, en naauwelijks was ik dan ook droog op het dek van de *Eliza* of ik vroeg den vriendelijken hofmeester, „of hare veiligheids klep wel in orde was?" De overige passagiers mijne angstige bezorgdheid gewaar wordende, gaven mij de verzekering, dat de stoomboot het van daag nog wel houden zou en daardoor eenigzins gerust gesteld, plaatste ik mij onder de zonne tent der 1e. klasse. — De bengel luidde, knarsend, als of er een groote koffijmolen werd in beweging gebragt, draaide men het anker naar boven, door een paar Cijelopen die zich opzettelijk met vet en zwartsel schenen gekleurd te hebben, en toen ging het stoomende ding; wij kropen de oorlogschepen en de koopvaardijschepen voorbij en kwamen zonder *averij* buiten de haven terwijl een tentcorjaal met vier roeijers die denzelfden koers als wij nam ons als een dartel vogeltje voorbijsnelde.

(*Het vervolg hierna.*)

CORRESPONDENTIE.

De grieven door † † † ons medegedeeld zijn van zoodanigen aard, dat wij aan dat artikel geene plaats inruimen kunnen, zonder eenigen waarborg voor de echtheid van het daarin vermelde. Hoe gaarne wij ook den tolk wenschen te zijn der ingezetenen van *Coronie*, zal deze maatregel ons niet euvel geduid kunnen worden. Wij twijfelen niet of deze zaak zoude wanneer zij ter kennis der bevoegde autoriteit alhier gebragt wierde, de vereischte behartiging erlangen. Wij leggen het artikel dus ter zijde, en berigten den inzender ten slotte, dat een geexamineerde vroedmeester nog kortelings naar *Coronie* is vertrokken.

Heden morgen is de Godsdienstoefening in de Sijnagoge der *Nederl. Port. Israël. Gemeente*, gestoord geworden door een persoon aan geest verbijstering lijdende. Men hoopt dat van wege de policie hiertegen in den vervolge moge gewaakt worden.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 28n. Nov., het schip *Martina Adriana*, kapt. van 't Hoff, van Amsterdam.

Idem, de Fransche Oorlogsschoener *la Laborieuse*, van Cayenne.

Idem, de Eng. schoener *Satellite*, kapt. Marshall, van Demerarij.

Den 2n. Dec., de Nd. Am. brik *Martha Worthington*, kapt. S. Center, van Boston.

Den 4den, de Eng. schoener *Corsair*, kapt. Tijnes, van Demerarij.

Idem, het schip *Johannis Hermanus*, kapt. Wijgers, van Amsterdam.

VERTROKKEN.

Den 2den, de Fransche stoomboot *le Daim*, komm. Bouchot Rivière, naar Cayenne.

UITGEKLAARD.

Den 1sten, de Nd. Am. bark *Marij Broughton* kapt. Ths. Bates, naar Boston, lading: 342 vaten Melassie 48,648 gallons, 92 vaten Suiker 133,004 pond, 121 balen Kakao 16,190 pond, 10 balen heele Koffij 1,965 pond, 100 Huiden 2,700 pond en uit het Entrepôt: 2 pijpen Genever.

Idem, het schip *Cuba*, kapt. Eijlers, lading: 317 vaten Suiker 439,281 pond.

Den 2den, het schip *Josephina Bernhardina*, kapt. A. F. Bos, lading: 467 vaten Suiker 678,494 pond, 15 balen schoone Katoen 5,040 pond, 2 dito vuile 850 pond, 1,190 pond oud Koper, 550 pond dito Tin en 712 pond oud Lood. Beiden naar Amsterdam.

Den 3den de Eng. Sloep *Satelitte*, kapt. J Marshall, naar Demerarij, lading: 6 vaten Koorn, 1080 pond, 20550 buitenl. Sigaren, 6 Z. M. en 6 ronde Kazen, 1 kist inh. 12 fl. Likeur, 1 pakje Speelgoed, 24 Trons, 10 ton oud IJzer en uit het Entrepôt: 12 roode kelders Genever.

Den 4den, het schip *Eliza*, kapt. W. Visser, naar Amsterdam, lading: 476 vaten Suiker 750,799 pond, 20 puncheons Rum 2,355 gall.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met de Nd. Am. brik *Martha Worthington*: de Heer . . Sawyer en de minderjarige G. H. Bixby.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het schip *Eliza*: Jufvrouw N. Vellekooper en de Minderjarige F. J. Meijer.

IN LADING NAAR AMSTERDAM.

Het schip *Louisa Christina*, kapt. Ten Harmsen adres bij J. H Zaal.

Het schip *Sagitta*. kapt. Bakker, adres bij J. H. Zaal.

Het schip *Anna Lena*, kapt. Zaal, adres bij J. H. Zaal.

PRIJZEN DER PRODUCTEN.

Bij inschrijving verkocht:

SUIKER. Den 29sten Nov., van plant. *Le Mastrouge*, 23 a 24 vaten a 11,17 cts.

BURGERLIJKE STAND.

Op den 3n. December 1858, is aanteekening gedaan van het voorgenomen huwelijk van:

Jean Adriaan Leij en Louisa Christina Josephina Koning.

Van den 28n. Nov. tot den 4n. Dec. 1858, zijn alhier ingeschreven, als overleden:

Den 27n. Nov., Eduard Charles Wisoel, 3 m.

Den 1n. Dec.; Maria Wilhelmina Elisabeth Gomboom, circa 8 jaren.

Idem, Adriana Frederica Zuinig, 80 jaren.

Den 2den, Alijda Schijndel, 75 jaren n. g.

Levenloos Geboren.

Den 1sten, een kind van het Mannelijk geslacht van Maren Barsoe Echtgenoot van Hans Jurgen Schwensen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Post-Kantoor.

Op HEDEN den 5den dezer, zullen de via *Coronie* en *Nickerie* naar *Demerarij* per de koloniale Stoomboot *Nickerie*, kapt. W. F. Meijer, te verzenden Brieven-pakketten, des middags ten 12 URE worden gesloten.

—

M. Lindeboom, M. M. Alweij en B. Stadwijk, hebben van het Gouvernement versocht, om in pacht te bekomen, de twee eerstgenoemden, elk een gedeelte van het onbebouwde Erf, gelegen in de *Nieuwe Keizerstraat*, tusschen de Erven La D No. 41 en 42; en de derde genoemde, een Erf gelegen in het blokland, omsloten door de *Groote Dwars- Gemeene Lands- Zwartenhovenbrug-* en *Commissarisstraten*.

Tijd van verzet *drie* weken, gerekend van den 1 December 1858.

—

Transport.

Den 1sten December 1858. J. Gisius qq. J. van L. aan M. van Lobbrecht aan J. Dompig van het Erf met de daaropstaande gebouwen aan de *Zwartenhovenbrugstraat*, N. W. La. E No. 255, O. W. La. D No. 482.

Paramaribo, den 1 December 1858.

—

Op Donderdag den 9 December, des namiddags om 4 uren, zal de provisionele Curator bij het Departement der *Onbeheerde Boedels*, ten sterfhuize van wijlen den Heer C. Lionarons door den Vendumeester J. C. Gomperts in het openbaar doen verkoopen:

De nalatenschap van genoemden Heer C. Lionarons, bestaande in *Meubelen*, *Aarde- Glas-* en *Zilverwerk*, *gouden Horologien*, *Porselein* en verder *Huisraad.*

Voorts:

Het perceel Land gelegen aan den *Rijweg naar Kwatta*, bekend onder No. 17*b*- 2e. Buitenwijk. met de daaropstaande Gebouwen, aankomende den Boedel G. Overeem.

Alsmede:

Het ERF met de daaropstaande GEBOUWEN, gelegen aan de *Zwartenhovenbrugstraat*, bekend onder N. W. La. E. No. 230, aankomende den Boedel J. F. Harfsen als erfgenaam van wijlen Casper Wolfes.

De bewijzen van eigendom en veil-condities liggen ter *visie* aan het Departement voornoemd.

Benevens:

Het *HUIS* en *ERF*, staande en gelegen aan de Eerste Buitenwijk, bekend onder No. 79*b*, alsmede losse *Goederen*, toebehoorende den Boedel F. R. Benescia.

Wijders:

De Nalatenschap van de *desolate* Boedels: J. F. Kross, C. Graan, S. Beeldsnijder, C. E. Witbem, J. M. van Bartelink, H. M. Mack, L. Benescia, T. H. Comvalius, D. de Montel wed. Z. Wijers, H. G. Greeve, A. H. Etzel; C. van Minkelen, M. F. C. van Onna, J. Dorp, J. F. Hide, A. J. Welgemoed Echtgenoot van R. J. M. O'Ferrall, J. M. Rumpf, en J. H. L. Weijchgel.

En vermits in deze boedels geene genoegzame goederen aanwezig zijn, zoo zullen de Crediteuren vooralsnog niet worden opgeroepen.

—

De Exploicteur bij het Geregtshof in de kolonie *Suriname*, zal op Vrijdag den 10n. December 1858, des voormiddags *half negen* ure, publiek bij executie verkoopen:

De verlaten plantaadje *de Lemmert* c. a., en

De verlaten plantaadje *Sophia'slust* c. a., beiden gelegen in de *Motkreek*, aankomende A. E. P. van Halm Wed. A. Cameron.

ADVERTENTIEN.

⊃ CONCORDIA.

ALGEM.·. VERG.·. en INSTR.·. in den L.·. L.·. Gr.·. op MAANDAG den 13e December e. k. des avonds te *half zeven uren precies*. [14059]

Tegen *kontante betaling* worden bij inschrijving van Pl. *Bleijendaal* te koop aangeboden:

33 vaten SUIKER,

om nog met deze *nieuwe maan spring* te worden afgehaald, zullende de inschrijvings-billetten worden aangenomen en geopend tot MAANDAG den 6den dezer, des morgens om 10 uren, ten kantore van Wm HUMPHREIJS.

Paramaribo, den 4 December 1858.

(14060)

(14061) Van de Plant. *Poelwijk* worden bij inschrijving tegen KONTANTE BETALING, te koop aangeboden:

24 vaten SUIKER.

De inschrijvings-billetten zullen worden aangenomen ten kantore van P. MAY tot MAANDAG den 6den dezer, 's voormiddags te 10 uur.

Het hoogste bod goedgekeurd wordende, zal de SUIKER dadelijk voor rekening en risico van den kooper moeten worden afgehaald.

Paramaribo, den 1 December 1858.

(14062) Wordt bij inschrijving tegen Kontante Betaling te koop aangeboden:

P. m. 10,000 pond KOFFIJ

bij partijen van vijf balen of het geheel, volgens monster te bezigtigen ten huize van den ondergeteekende aan de *Heerenstraat.*

De inschrijvings-billetten zullen aldaar worden aangenomen tot en geopend op DINGSDAG den 7den dezer, en de KOFFIJ aan het hoogste bod (mits goedgekeurd) worden toegewezen, zullende de levering binnen *drie* weken na de toewijzing ter Landswaag geschieden.

Paramaribo, den 4 December 1858.

F. T. BRUSCH.

Kamperstreken, die Nederland en de Kolonie schatten van gelden gekost hebben en die in een tijdperk van slechts 10 a 15 jaren hier gebeurd zijn.

a. De Kolonisatie op *Groningen* aan *Saramacca.*

b. Het geprojecteerde en later gestaakte Kanaal van den Gouverneur RADERS naar *Saramacca.*

c. Het overlijden van den laatsten Griffier van het Geregtshof, een groot deficit in zijne kas.

d. Het overlijden van den laatsten Administrateur van Financien met een groot deficit in zijne kas.

e. Het overlijden van den laatsten Weesmeester, met een g r o o t deficit in zijne kas.

f. Het nieuwe geprojecteerde Kanaal naar *Saramacca*, waarvoor wij schatpligtigen sedert twee jaren 5 opcenten op alle belastingen betalen, sedert dien tijd ruim een tonnetje gouds opgeleverd hebben. Wat is daarvoor gedaan? Waarom gelijken de Hollanders in de Kolonie niet hunne Vaderen te huis? alwaar altoos over belangrijke geldelijke ondernemingen, behoorlijk alles overlegd wordt alvorens iets ondernomen wordt. Nooit hoort men in het Moederland van verkeerde geldelijke ondernemingen, nooit hoort men daar, dat hoofd-ambtenaren met schrikkelijke te korten in hunne kassen overlijden. Waarom gebeuren hier zulke schandalen? Is het volk der Batavieren in de Kolonie verbasterd.

Paramaribo, den 4 December 1858.

[14063] C. A. WOIS.

Wordt aanbesteed aan de minst inschrijvenden de leverantien der volgende GOEDEREN, voor Pl. *Hamburg* en *Peron* van primo Januarij 1859 tot ultimo Junij e. v., als:

Gezouten *Spek*, dito *Vleesch*, *Haring* of *Makreel*, *Bakkeljaauw*, *Rijst* en *Blom*.

De inschrijvings-billetten worden aangenomen *acht* dagen na dato dezer ten huize van den ondergeteekende.

Paramaribo, den 4 December 1858.

(14065) C. A. WOIS.

Tooneel-Genootschap THALIA.

WOENSDAG 8 DECEMBER 1858.

De Kluizenaar van Saverne;

Beroemd tooneelspel in *drie* bedrijven, met Ballet, nieuwe Costumes en Decoratien.

De Secretaris,

(14066) H. F. WESENHAGEN.

Rivier-Stoomvaart Dienst

Wegens vereischte reparatie vervallen de geannonceerde reizen van de »ELIZA" tot nadere aankondiging.

Paramaribo, den 4 December 1858.

H. LYON & Co.

Wordt gevraagd:

Een JONG MENSCH van *goed gedrag*, om als BLANKOFFICIER op Plant. *de Vrede werkzaam* te zijn; bij eene fatsoenlijke behandeling zal hij eene *goede* belooning genieten.

Adres ter dezer Drukkerij. (14067)

De Commissie tot de uitgave van de overgezette *Nederduitsche Hervormde* GEZANGEN in de *Neger-Engelsche Taal*, heeft de eer bij deze van de ontvangst van dat werk uit het Moederland, den respectiven inteekenaren kennis te geven; zullende het getal exemplaren waarvoor is ingeteekend, tegen betaling van den gestelden prijs ten hunnent worden bezorgd.

Zij, die niet hebben ingeteekend, en evenwel in het bezit van dien bundel zouden wenschen gesteld te worden, kunnen tegen betaling van *f* 3,50 per exemplaar, zich aanmelden bij het lid der Commissie W. J. G. LABAD.

Paramaribo, den 5 December 1858.

[14068]

Voor het St. *Nicolaas Feest*

zal in het *Surinaamsch Koffijhuis* op HEDEN den 5n. en MORGEN den 6n. December des avonds verkrijgbaar zijn:

Ververschingen, Dranken, St. NICOLAAS GESCHENKEN en elegant *Kinder Speelgoed.*

ENTRÉE 50 CENTEN in *Vertering* of naar gelang in **SPEELGOED.** (14070)

Dakleijen 20†10,

***Vleugel* en *Nokpannen*,** Gegalvaniseerde en bloote bewerkte en effene IJzeren DAKPLATEN met daarbij behoorende Klinknagels, bij

(14071) THOMAS GREEN.

Extra KALK.

te bekomen bij

[14072] J. F. ARONS.

(14073) Aangebragt per de Nd. Am. brik *Martha Worthington* direct van *Boston*:

200 Drums BAKKELJAAUW.
150 vaten HARING.
5 oxh. TABAK.
125 vaten BLOM.
65 dito Beschuit.
20 dito Crackers.
29 dito Clear SPEK.
48 dito Mess dito.
12 dito Prime dito.
15 dito Family VLEESCH.
40 dito extra Mess dito.
100 kistjes Winchester Smeerkaarsen 8, 10 en 12 in het pond.
50 dito Morrils ZEEP.
25 dito ROZIJNEN.

En tegen *billijke prijs* mits CASH, **Verkrijgbaar bij**

GEBRS VAN PRAAG.

(14074) Per *Corsair* in Commissie ontvangen en bij

D. Baëza

te bekomen:

Spek, Blom en *Haring*.

GEBRS. SOESMAN

bieden te koop aan:

Bakkeljaauw,
Extra nieuwe *Codfish*,
Extra O. I. RIJST,
Vaten Grof ZOUT,
S. f. *Ohio BLOM*,
Vaten Sperm. Olie,
½ vaten Fam. Vleesch,
Amerik. en Engelsche Zeep.
REUZEL in blik a 25 pond,
W. P. Planken,
TODO-AXEN,
Extra *Havanah Sigaren*,
en geassorteerde Eng. IJZERWAREN.

(14064)

A. D. PINEDO

heeft per Kapt. ZAAL en vroegere schepen ontvangen:

Diverse Elegante Zilveren en andere **VOORWERPEN**, zeer geschikt tot CADEAUX, alsmede: Lampen en Elegante Ballons *abats jour*, Accuraat loopende Pendules du Cabinet en Stereoscoop met extra Fraaije Platen en veel RARITEITEN meer. ( )

SANDTMANN & Co.

hebben ontvangen per *Anna Lena* Kapt. C. ZAAL:

Fijne witte Afgepaste JACONETS-KLEEDJES, à volants, Mousseline a carreaux, Opgemaakte DAMES STROOHOEDEN van *f* 10—*f* 12, witte en gekleurde garen en katoenen Heeren, Dames en KINDER HANDSCHOENEN, Kousen, SOKKEN, waaronder 3 draads en garen differen te soorten streep voor BEDDELAKENS, etc., half wollen en stoffen Goed voor Kinder-Hesjes, BROEKENGOED, *Linnen Jassen*, en Broeken.

Nog voorradig:

Heeren Glacé HANDSCHOENEN. Witte BALCRAVATS, Gebord. Cachemire, ***Zwart Satijn, Moiré***, Gekl. Zijden en Piqué VESTEN, Zwart **LAKENSCHE BROEKEN**, Afgep. Barège Kleedjes à Volants, Witte en gekleurde Zijden HANDSCHOENEN voor Dames, Witte Veêren voor Coiffures, **Zijden Linten, *Agrementen en Franjes.***

FERD. HARTEN

heeft ontvangen per Kapt. ZAAL en

HEDEN ONTPAKT:

Zeemleder *Handschoenen*

voor Dames en Heeren.

Begonnen BORDUUR PANTOFFELS met toebehooren.

Schotsche FRANJES, witte en zwarte **STRAMIEN.**

CASTOR WOL, SAIJET in soorten

Gekl. KINDERSOKKEN; fijne **HAARSPELDEN.**

Lampkousen, Schulderijen, Koord.

***Breikatoen* in soorten,**

KNOOPZIJDE

BEURSEN GARNITURES, beste zwarte ZIJDE.

Gekl. en zwart Fluweel LINT, CHENILJE in alle kleuren.

Garen Linten, Watten, etc.

( )

Finale Uitverkoop.

Per Kapt. C. ZAAL ontvangen en nog voorradig:

Eene partij *beste* GRASBOTER, Zoetemelksche en Komeine KAAS, BANKET-HAMMEN van 4, 5 en meer ponden, *beste* ROLPENS, Geldersche **Rookspek, Ingelegde GROENTEN, VLEESCH** VRUGTEN en LENGVISCH in blik, *beste* GENUA OLIE en VRUGTEN op *Naturel* en op *Brandewijn*, **BROODSUIKER, Banket,** SPECERIJEN, Fijne LIKEUREN, *Witte* en *Cognac* BRANDEWIJN, ***Genever* in kelders,** VALKER BIER in vaten, *Opregte* **Portorico & Varinas Tabak, HAVANA SIGAREN,** Extra *Eau de Cologne*, Fijne Zeemleder en Heeren *Handschoenen*, ***Groote PARAPLUIE'S, Flambards* en Kinder *HOEDEN*,** Plantaadje ***Uitdeelings-Goederen*, Patent Olie, Kalk en Cement en meer andere *Artikelen,*** welke de ondergeteekende voor GEREED GELD te koop aanbiedt.

Wijders geeft hij langs dezen weg nogmaals te kennen, dat zijne DEBITEUREN, voor het aan hem verschuldigde VERVOLGD worden, *zonder verdere aanmaningen*, waaraan het evenmin als aan den overvloedigen tijd gemankeerd heeft dien hij daartoe verleende.

Paramaribo, den 24 November 1858.

J. P. HAASE JR.

( )

HOLLOWAY'S ZALF EN PILLEN.

Etterbuilen en Zeeren doen het ligchaam veel van deszelfs veerkracht verliezen. Hare ziekelijke werking wordt door eene vergiftige stof in de vaten der klieren en des ligchaams onderhouden. De stof wordt door de van besmetting zuiverende uitwerking der Zalf onzijdig gemaakt. De Pillen genezen eene bedorvene maag in al derzelver vormen. Koopers worden hierbij geinformeerd wegens eene zekere proef betreffende de onvervalschtheid dezer geneesmiddelen; het is noodzakelijk te letten dat elk blad van het boek met voorschriften, dat om iedere pot en doos is, de woorden vertoont: "HOLLOWAY'S *Pillen en Zalf, London*," als een *watermerk*, in half doorschijnende letters. Wanneer men dezelve niet duidelijk er op ziet, dan is het vervalschte.

Deze *Pillen en Zalf* zijn alhier verkrijgbaar gesteld bij den Apotheker A. B. DE VRIES, aan de *Zwartenhovenbrugstraat* à *f* 1 en *f* 3.— [13650]

GEDRUKT BIJ A. L. G. DE RANDAMIE.